

Írói munka, írói közérzet

Társadalmi életünk fejlődése és a nemzetközi helyzet kedvező változása egyre sokrétűbben igazolja, hogy a kultúra helye és szerepe mai viszonyaink között fontos tényező. Napjainkban a kultúra megnövekedett társadalmi szerepének felismerése, és a kérdés gyakorlati, konkrét megoldása az ideológiai, kulturális élet egyik alapvető feladata. Erre utal a párt X. kongresszusának dokumentuma és az 1972. novemberi párthatározatban — a kulturális kérdésekre irányuló — megkülönböztetett figyelem. A kongresszus állásfoglalása és a későbbi dokumentumok alapján elmondhatjuk, hogy kultúrpolitikánk jelenlegi helyzete a társadalmi, politikai élet egyik sajátos megnyilvánulása.

A megyei pártbizottság agitációs és propaganda bizottsága a múlt év decemberében áttekintette és értékelte helyi kulturális életünk egyik területét: az írói munka és írói közérzet kérdését.

Szegeden alkotómunkát végezni sokirányú és differenciált feladatot jelent. Egyrészt: az adott művészi terület részeként dolgozni, másrészt: az országos irodalmi mezőnyben helytállni. Az irodalmi közvéleményhez, az országos fórumokon történő megjelenéshez az írócsoporthoz mint alkotóműhely jelentős támogatást adhat, de szükséges mindazok intenzívebb segítése, akik helyileg a kultúra ügyéért és irányításáért felelősek. Az itt alkotók tevékenységéhez mindenkor és ma is hozzátartozik, hogy szerepet vállaljanak alakuló tájegységünk szellemi arculatának fejlődésében, változásában. A megyénkben működő alkotóműhelyek, így az írócsoporthoz tagjai is, a műhelymunka többre jutó feladatának megvalósítását vállalják és mind többet tesznek realizálásáért. Az írócsoporthoz jelenlegi gárdájának ideológiai, írói munkásságát igényes, színvonalas kötetek egész sora

jelzi. Írói törekvésekre jellemző, hogy magas szintű ismeretekkel, a társadalmi fejlődés mai valóságával összhangban juttatják kifejezésre azt a megnövekedett érdeklődést, amely napjainkban tapasztalható a marxizmus-leninizmus iránt. Ennek a folyamatnak a kialakulásában jelentős része volt megyénk társadalmi, gazdasági változásainak, melyeknek irodalmi vetülete mind erőteljesebben megnyilatkozik az itt élő alkotók műveiben. Munkásságukban jelen van Szeged haladó irodalmi törekvéseinek, hagyományainak ápolása és továbbvitele.

Napjaink kulturális életének egyik fontos fóruma az irodalom. A társadalompolitikai, gazdasági élet kérdései — legalábbis jelentős részben — irodalmi síkon jelentkeznek. A szegedi alkotóműhelyhez tartozó írók, irodalomtörténészek, kritikusok döntő többsége pártunk kultúrpolitikai törekvéseit magáénak vallja, ennek szellemében dolgozik.

A megye és Szeged kulturális élete az elmúlt időszakban számottevő fejlődést mutat. A szabadtéri játékok előadásai, a város magasszínvonalú zenei élete, a színház műsorpolitikájában jelentkező pozitív tendenciák és megyénk — ellentétes megítélésűektől sem mentes — képzőművészeti törekvései egyértelmű bizonyítékai egy új irányú változásnak. A megyei lapok, a Tiszatáj élénk kritikai tevékenységet fejt ki.

Az irodalmi élet alakulásában és fejlődésében jelentős szerepet jut az egyetemeknek és a főiskoláknak. Fiatal tehetségek egész sora indult a József Attila Tudományegyetemről és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskoláról. Mindezek mellett az egyetem és a főiskola irodalomtörténeti intézeteinek intenzívebb munkája és kapcsolódása szükséges a megye és Szeged irodalmi, művészeti életének további formálásában. Jelenleg megoldatlan az írói utánpótlás felkarolása, Szegeden vagy a megyében történő meggyökereztetése. Az 1968 óta erősen tapasztalható „elvándorlásban” más szellemi centrumok vonzásán és az egyéni karrier jobb lehetőségein túl, az itt alkotó írók, költők, erkölcsei, társadalmi támogatásának gyengülése is szerepet játszik.

Ha József Attila-díjas él ma Szegeden, a városi tanács alkotói díjat 9-en kapták meg eddig az írócsoporthoz 12 tagja közül. Évente egy-két író kap irodalmi díjat a városi tanácstól, olykor ezt a névadó is kiegészíti. A megjelent műveikért nem késik az elismerés, aminek jeles, de egyetlen formája: Szeged város művészeti díja. A megyei pártbizottság agitációs és propaganda bizottsága rövidesen áttekintti a megyében adományszakos tudományos, művészeti,

pedagógiai díjak rendszerét, s úgy véljük, ezzel az írói alkotómunka feltételei is megváltoznak.

Az írócsoporthoz feladata a közönség és a műhely kapcsolatának fejlesztése. Korántsem lehetünk elégedettek. Részben az író-olvasó találkozók mennyisége, részben pedig minősége miatt. Sokkal több helyen és több alkalommal volna mód szerepeltetni az írócsoporthoz tagjait, mint ahány meghívást kapnak. Megoldatlan az író-olvasó találkozók előkészítése, összehangolása. Gyakran a leggyengébb „bestseller”-szerzők iránti érdeklődést is kiszolgálják közművelődési intézményeink, és éppen a korszerű, újat hozó irodalom rovására. Az ízlésformálás vagy ízléskiszolgálás kérdése vetődik itt fel. Nyilvánvaló pedig, hogy az erősen közösségi, közéleti igényű irodalmat kell népszerűsíteni, megismertetni. A közművelődés megyei helyzetének, a továbbfejlesztés feladatainak elemzése és meghatározása során e kérdéssel is foglalkoznunk kell, hogy rövid időn belül felelős gazdája legyen az író-olvasó kapcsolatok irányításának.

Szeged irodalmi életét vizsgálva, szükségképpen megfogalmazódik a kérdés, hogy az itt élő alkotók milyen szerepet játszanak a mai magyar irodalomban. Ennek eldöntése és értékelése elsősorban a helyi és az országos kritika feladatkörébe tartozik. A szocialista művészet fejlődésének fontos emelője és segítője a marxista kritika. Az elmúlt években számottevő, marxistán polemicizáló kritikuskörök tevékenysége tapasztalható, mellettük — nyomokban tehetséges fiatalok jelentkezésével. A kritikai fogadtatásban meglehetősen biztonságosan húzhatunk határvonalat a helyi és az országos kritika reagálása közé. Helyileg az íróklub tagjai általában kollegális és közvetlen kapcsolatban állnak egymással, gyakran felkérlik egymást a recenziók megírására, ami óhatatlanul szubjektív jelleget kölcsönöz ezeknek a méltatásoknak. Tehát objektívebbeknek, szakmailag perdöntőbbnek számít, ha külső, rendszerint pesti kritikus adja le véleményét, ráadásul vezető napilapokban vagy hetilapokban, folyóiratokban. Az itt megjelenő kritikák — az esetek túlnyomó részében — hatásosabbak a művek megítélésében.

Az országos kritika reagálását alapul véve megállapítható, hogy a helyi írók, költők, tevékenysége egyre jelentősebb és figyelemreméltóbb helyet kap a magyar irodalmi életben: alkotásukról rendszeresen megjelennek értékelések a különböző folyóiratokban. Tóth Béla, Mocsár Gábor, Veress Miklós, Simai Mihály és Polner Zoltán megjelent köteteit alapvetően kedvező kritikai fogadtatás kísérte.

Simai
Mihály

Álmodófa

teríts be álommal
fehér álmodófa
három nap alattad
mint három esztendő

a te koronáskád
arany lányhaj-sátor
a te derekcskád
száz szeretők teste

teríts be álommal
fehér álmodófa
gyökerezz szívembe
ággaz ereimbe

te istenke-ágú
ördög-gyökerű te
vígságom gyötrelmem
sorsom gyönyörűje

harminc év alattad
mintha három óra
fejsze-éjszakában
fehér álmodófa

Az írói mű közlési igénnyel, publikálásra készül. Ezért az írói műhelymunkának fontos fóruma, sőt fokmérője a Tiszatáj. Rangos szegedi alkotók írásait rendszeresen jelenteti meg, köztük olyan prózai vagy verses műveket, amelyek új minőséget jelentenek egy-egy szerző pályáján. Tehetségkutató és felfedező szerepe mindig is nagy volt, s a ma itt élő írók nagy része is a folyóirat felfedezettje. A Tiszatáj és az írócsoporthoz tagjainak kapcsolatát bizonyítja, hogy a Szegeden élő írók jó műveinek mindenkor elsőbbséget biztosít a szerkesztőség. A jó műveknek van elsőbbsége, s a közlés nem mechanikusan értendő. A szerkesztőség annak a felismerésnek a szellemében tartja kapcsolatát az írócsoporthoz tagjaival, hogy ma Magyarországon nincs tájirodalom, a Szegeden élő írók nem adják külön csoportosulását az összmagyar irodalomnak, sem irányzatban, sem témában. Írói jellemzők, gondjaik azonosak az ország bármely táján élő íróval.

Az írócsoporthoz érdekvédelmi, az alkotás jobb feltételeit segítő, a közös ügyekben az együttes-szólás lehetőségeit biztosító szervezet. Ezért a Tiszatáj és az írócsoporthoz viszonya: munkakapcsolat.

Az eddigiekben az írói munka helyi lehetőségeit, szervezeti gondjait és problémáit érintettük. Joggal vetődik fel (mint ahogy szűkebb írókörökben meg is fogalmazták): hogyan tovább? Milyen változások, módosítások szükségesek ahhoz, hogy még szélesebben és erőteljesebben bontakozzék ki az itt élő írók-költők alkotóképessége?

Az elsődleges és a legfontosabb az elkövetkező időszakban is az,

hogy a valóság minél szélesebb megismerése, elemzése és ábrázolása kapjon központi helyet az írócsoporthoz tagjainak munkásságában. Ehhez nélkülözhetetlen feltétel az írócsoporthoz tagjainak magas szintű ideológiai felkészültsége, politikai felelőssége, szocialista emberi és közösségi magatartása.

Az írói munka ideológiai, politikai irányításában nagyobb figyelmet kell fordítani a tartalmi kérdések megvitatására, a véleménycserére és a tájékoztatásra. Szükségesnek látszik, hogy a párt és az állami élet vezetői rendszeresen találkozzanak alkotóművészekkel, tájékoztassák őket politikai, gazdasági, művészeti életünk időszerű kérdéseiről: eszmecserét folytassanak tevékenységük és alkotásaikról. A közművelődés hivatott állami irányítói behatódásban foglalkozzanak a helyi irodalom értékelésével, helyének, szerepének, vizsgálatával.

A kultúra terjesztéséért, a közönség és irodalom szorosabb kapcsolatáért felelős intézmények széles körű támogatása szükséges ahhoz, hogy gazdagodjon az itt élő írók közönségkapcsolata. Különösen a munkásolvasók és az ifjúság körében.

A város irodalmi hagyományai, de méginkább a ma is itt élők eddigi munkássága követeli, hogy fokozottabb gondot, nagyobb figyelmet fordítsunk a mai és a felnevelendő ifjúság meggyökereztetésére. A feltételek jobb megteremtését szolgálja alkotói ösztöndíj alapítása, vagy évente 2-3 rangos mű megjelentetése.

Szeged irodalmi életének további alakulása mindannyiunk közös ügye.

DR. SEBE JÁNOS,
a megyei pártbizottság munkatársa

